

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010
0030 Oslo

Sendt per e-post til: postmottak@sd.dep.no

Altibox AS

Besøksadresse: Breiflåtveien 18
4017 Stavanger
Postboks 8124, 4069 Stavanger
Telefon: +47 51 90 80 00

Org nr 984 586 612

3. juni 2011

Deres ref. 09/2492-JKF

Høring - Tildeling av frekvenser i 800 MHz-båndet

Altibox AS (tidligere Lyse Tele AS, ref. liste over høringsinstanser) viser til Samferdselsdepartementets (SD) brev av 5. april 2011, hvor det bes om innspill til høringsnotat om tildeling av frekvenser i 800 MHz-båndet (heretter også kalt digital dividende-frekvensene).

Altibox er tjeneste- og innholdsleverandør til nærmere 250.000 fiberkunder hos 37 regionale Altibox-partnere i Norge, og leverer i tillegg tjenester i det danske markedet gjennom vårt datterselskap Altibox Danmark.

Mobiltjenester inngår i Altibox' produktportefølje. Vår tjenesteleveranse på mobil er i dag basert på en tilgangsavtale med en av mobiloperatørene. Altibox har foreløpig ikke tatt stilling til om vi skal posisjonere oss i forhold til en eventuell deltakelse i auksjonen av frekvensene i 800 MHz-båndet for å ta del i utbyggingen av 4G-nett. Ettersom denne auksjonen vil ha stor betydning for konkurransesituasjonen og rammebetingelsene i markedet for neste generasjons mobilt bredbånd, og Altibox ser på fiber og mobilt bredbånd som komplementære aksessformer i fremtiden, ønsker vi uansett å knytte noen korte kommentarer til enkelte av spørsmålene som SD reiser i høringsnotatet.

Krav til befolkningsmessig dekning

SD har i høringsnotatet oppsummert vurderinger med hensyn til krav om befolkningsmessig dekning på følgende måte:

"Samferdselsdepartementet ber om høringsinstansenes syn på forslaget om at det fastsettes dekningskrav som enten

- a) *knyttets til den øverste 5 MHz-blokken (alternativt de to øverste blokkene) i 800 MHz-båndet eller*
- b) *ses i sammenheng med et frekvenstak utformet ut fra en vurdering av tilbyders samlede spektrumsinnhav i 800 og 900 MHz-båndene.*

Det bes også om høringsinstansenes syn på en auksjon der dekningskrav lyses ut som et eget objekt tilbydere kan gi anbud på.

Departementet ønsker høringsinstansenes syn på forslaget om et krav om befolkningsdekning på inntil 97 prosent.”

En dekningsforpliktelse på 97 prosent synes rimelig så lenge det er et sentralt mål for myndighetene å sikre dekning av neste generasjons mobilt bredbånd til størst mulig del av befolkningen gjennom denne frekvenstildelingen. Ut fra et samfunnsøkonomisk synspunkt burde det videre være tilstrekkelig å gi kun en av aktørene som får tildelt digital dividende-frekvenser en så omfattende dekningsforpliktelse. Dekning er en viktig konkurransefaktor i mobilmarkedet, og det anses derfor sannsynlig at en 4G-utbygger med dekningsforpliktelse uansett vil møte konkurranse i store deler av landet fra de øvrige utbyggerne uten dekningsforpliktelser.

På denne bakgrunn støtter Altibox forslaget om å legge en dekningsforpliktelse på 97 prosent på en av 5 MHz-blokkene i 800 MHz-båndet. Ved å kombinere en slik dekningsforpliktelse med et frekvenstak på $2 * 10$ MHz i 800 MHz-båndet (jfr. spørsmål om frekvenstak nedenfor) vil både hensynene til størst mulig dekning og bærekraftig konkurranse ivaretas.

Altibox mener videre at kombinasjonen av 97 prosent dekningsforpliktelse for en aktør og et frekvenstak som sikrer at tre aktører får tildelt $2 * 10$ MHz i 800 MHz-båndet bør gjelde uavhengig av om det etableres et samlet frekvenstak for 800 og 900 MHz-båndene eller ikke (jfr. spørsmål om frekvenstak nedenfor).

Altibox mener for øvrig at dekningsforpliktelsen på 97 prosent bør være teknologinøytral, forutsatt at definerte kapasitet-/tjenestekrav oppfylles.

Altibox synes det fremstår som lite hensiktsmessig å lyse ut dekningskrav som et eget objekt. I lys av erfaringene fra den svenske digital dividende-auksjonen, som synes å ha gitt ønsket effekt både med hensyn til dekning og konkurranse, er det særlig vanskelig å se et rasjonale for å lyse ut dekningskrav som et eget objekt.

Frekvenstak

I høringsnotatet oppsummeres drøftelsen av frekvenstak på følgende måte:

”Det bør fastsettes et frekvenstak for å unngå at en for stor andel av de tilgjengelige frekvensressursene blir konsentrert på én eller to tilbydere.

For det tilfellet at et mulig dekningskrav knyttes til bestemt(e) frekvensblokk(er) i 800 MHz-båndet, foreslår departementet at det fastsettes et frekvenstak på $2 * 10$ MHz i 800 MHz-båndet.

For det tilfellet at et mulig dekningskrav knyttes til et tak for en tilbyders samlede spektrumsinnhav i sammenlignbare frekvensbånd, foreslår departementet at:

- *det i utgangspunktet innføres et samlet frekvenstak i 800 og 900 MHz-båndene på $2 * 20$ MHz;*
- *ervert i 800-MHz båndet utover ovennevnte tak likevel tillates på vilkår og at slikt ervert utløser krav til befolkningsmessig dekning (se nærmere omtale i kapittel 4.1);*
- *det i denne kontekst fastsettes et tak på $2 * 10$ MHz i 800 MHz-båndet for henholdsvis NetCom og Telenor;*
- *det i denne kontekst fastsettes et tak på $2 * 20$ MHz i 800 MHz-båndet for øvrige tilbydere.”*

Slik Altibox ser det bør det under enhver omstendighet fastsettes et absolutt frekvenstak på 2 x 10 MHz i 800 MHz-båndet. Dette er nødvendig for å sikre at ikke Telenor og NetCom/TeliaSonera blokkerer for en tredje utbygger av neste generasjons mobilt bredbåndnett. SD har gjennom ulike reguleringstiltak og frekvenstildelinger i mobilmarkedet de siste 10-15 årene forsøkt å legge til rette for mer enn to mobilnett i Norge. Marked 7-vedtaket om termineringspriser av 11. mai d.å. viser at SD fortsatt ser på dette som et viktig telepolitisk mål. Dersom SD ikke fastsetter et absolutt frekvenstak på 2 x 10 MHz i 800 MHz-båndet, men åpner for at kun to aktører får tildelt digital dividende-frekvenser, vil det undergrave dette målet. 800 MHz-frekvenser vil være en kritisk innsatsfaktor for en tredje operatør som vil bygge neste generasjons mobilt bredbåndnett.

Dagens frekvensfordeling i 900 MHz-båndet fremstår som lite balansert. To av mobiloperatørene har godt over 40 prosent hver av de tilgjengelige 900 MHz-frekvensene, mens den tredje operatøren har under 15 %. De fleste andre europeiske land har en langt jevnere fordeling mellom operatørene. Slik Altibox ser det taler dette for at det i tillegg til frekvenstaket på 2 x 10 MHz i 800 MHz-båndet bør fastsettes et samlet frekvenstak på 2 x 20 MHz i 800 og 900 MHz-båndene som en del av denne tildelingen, for å sikre mest mulig like konkurransevilkår for utbyggerne av mobilnett i årene fremover.

Utbyggingshastighet og minimumskrav til levert tjeneste

SD foreslår at nettutbygging i henhold til dekningsforpliktelsen på 97 prosent skal være gjennomført i løpet av 4 år. Altibox deler SDs oppfatning av at 4 år fremstår som et rimelig og balansert krav.

Når det gjelder minimumskrav til levert tjeneste foreslår SD en gjennomsnittlig overføringshastighet på 2 Mbit/s (nedlastingshastighet, fra nettet til bruker). Altibox støtter forslaget om et konkret minimumskrav i form av en definert kapasitet, og har ingen motforestillinger til at kravet settes til 2 Mbit/s.

Infrastrukturdeling og samarbeid

SD viser i høringsnotatet til at det i Norge er krevende demografiske og topografiske forhold for utbygging av mobilnett, og departementet er derfor positiv til at utbyggere av mobilnett samarbeider og deler infrastruktur så lenge dette ikke går ut over konkurransesituasjonen i markedet. Samtidig trekker SD opp klare grenser mellom samarbeid som kan aksepteres og samarbeid som ikke er tillatt, som i det alt vesentlige reflekterer gjeldende praksis for slikt samarbeid.

Altibox er enig med SD i at ulike former for infrastrukturdeling og samarbeid mellom operatører som skal bygge neste generasjons mobile bredbåndnett både vil kunne gi kostnadsbesparelser og miljømessige gevinster, og sånn sett vil være ønskelig i et samfunnmessig perspektiv. Altibox stiller på denne bakgrunn spørsmål ved om det er hensiktsmessig å videreføre dagens regime for akseptable samarbeidsformer, slik SD foreslår. Det er foreløpig uklart hvordan forretningsmodeller, samarbeidsflater og teknologivalg i neste generasjons mobile bredbåndnett utvikler seg over tid, og for å sikre størst mulig 4G-dekning mener Altibox at operatørene som får tildelt 800 MHz-frekvenser bør gis stor fleksibilitet med hensyn til samarbeidsformer så lenge det ikke strider mot konkurranselovens bestemmelser om ulovlig samarbeid. Slik Altibox ser det, bør det derfor ikke legges inn begrensninger i forhold til infrastrukturdeling og samarbeidsformer som en del av tildelingskriteriene i digital dividende-auksjonen. Vi mener det bør overlates til operatørene som skal bygge 4G-nettene å avtale hensiktsmessige samarbeidsformer.

Blokkstørrelse

SD foreslår at det legges til grunn en blokkstørrelse på 2 x 5 MHz for tildeling av frekvensene i 800 MHz-båndet. Altibox mener det er viktig at auksjonsreglene utformes slik at det sikres at tre aktører tildeles digital dividende-frekvenser som sammenhengende 2 x 10 MHz-spektrum. Dette har stor betydning for effektiv utnyttelse av disse frekvensene og for å sikre bærekraftig konkurranse mellom tre mobiloperatører. Det kan ikke utelukkes at en budgiver av strategiske grunner vil forsøke å blokkere for at en annen budgiver tildeles to sammenhengende 2 x 5 MHz-blokker. Dette bør SD forhindre gjennom kriterier som gjør slik strategisk budgivning umulig. Om dette skjer i form av blokkstørrelser på 2 x 10 MHz eller regler som sikrer at de tre aktørene som ender opp med høyeste bud tildeles 2 stk. sammenhengende 2 x 5 MHz-blokker, er av underordnet betydning slik Altibox ser det.

Forholdet mellom auksjoner i 800 MHz- og 1800 MHz-båndene

SD ønsker synspunkter fra høringsinstansene på forslaget om samtidig tildeling av frekvensene i henholdsvis 800 og 1800 MHz-båndene.

Altibox mener det er viktig å se frekvensressursene i 800, 900 og 1800 MHz-båndene i sammenheng for å legge til rette for en bærekraftig tredje nettoperatør i det norske mobilmarkedet. Altibox mener derfor at det er hensiktsmessig å la den kommende frekvensauksjonen også omfatte 1800 MHz-frekvenser. I den sammenheng anser Altibox det som viktig for å skape like konkurransevilkår blant nettutbyggerne i mobilmarkedet at det fastsettes et samlet frekvenstak for både 800, 900 og 1800 MHz-båndene som er likt for alle mobiloperatørene.

Med hilsen
for Altibox AS

Leif Aarhun Ims
Administrerende direktør